

Vergaderjaar 1993–1994

23 483

Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de loonbelasting 1964 en de Coördinatiewet Sociale Verzekering (regelingen met betrekking tot aftrek en belastingvrije vergoeding van kosten van kinderopvang)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 23 november 1993

De vaste Commissie voor Financiën¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft het genoegen van haar bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

Onder het voorbehoud dat de regering deze vragen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie merkten op dat hen de datum van toezending, 21 september 1993, van het wetsvoorstel aan de Raad van State was opgevallen. Deze leden hadden de indruk dat het hier om een record ging, zulks ondanks elke betuiging van beter toekomstig gedrag op dit punt. Deze leden zouden in dit verband gaarne een overzicht ontvangen van de overeenkomstige toezendingsdata gedurende deze kabinetsperiode van de wetsvoorstellen die in verband met de dekking van de begroting van het komende jaar in het laatste kwartaal van het jaar door de Staten-Generaal dienen te worden behandeld. Het aantal redactionele kanttekeningen door de Raad van State gemaakt deed deze leden vermoeden dat de besluitvorming en voorbereiding van dat wetsvoorstel ook eerst in een zeer laat stadium hebben plaatsgevonden. Teneinde na te kunnen gaan waar het euvel van de spoedwetsvoorstellen nu eigenlijk ontstaat zouden deze leden gaarne over deze besluitvorming worden ingelicht.

De leden van de CDA-fractie hadden er kennis van genomen dat de Raad van State de reikwijdte van het voorstel – zoals ingediend bij de Raad – beperkt acht en alleen van betekenis acht voor zelfstandigen en degenen die arbeidsinkomsten buiten dienstverband genieten.

De leden van de CDA-fractie hadden uit het betoog van de Raad van State begrepen dat deze van oordeel is dat slechts wanneer duidelijk is dat de wetgever een arrest van de Hoge Raad naast zich neer legt, het geldend recht kan of «mag» worden veranderd. Naar het oordeel van de leden van de CDA-fractie is hier een fundamenteel aspect van de trias

¹ Samenstelling:

Leden: Van Houwelingen (CDA), Schutte (GPV), De Korte (VVD), Tommel (D66), Linschoten (VVD), voorzitter, Paulis (CDA), Van Rey (VVD), Vermeend (PvdA), Brouwer (GroenLinks), G. H. Terpstra (CDA), Melkert (PvdA), ondervoorzitter, Smits (CDA), Reitsma (CDA), Vreugdenhil (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Van der Vaart (PvdA), G. de Jong (CDA), Ybema (D66), A. de Jong (PvdA), Kersten (PvdA), Van Heemst (PvdA) en R. M. van Middelkoop (PvdA).
Plv. leden: Leers (CDA), Van Dis (SGP), Van Erp (VVD), Groenman (D66), Weisglas (VVD), Gerritse (CDA), Van Hoof (VVD), Schoots (PvdA), Rosenmöller (GroenLinks), Hillen (CDA), Van Traa (PvdA), Wolters (CDA), Van de Camp (CDA), Ramlal (CDA), Van der Hoeven (CDA), Van Zijl (PvdA), Verspaget (PvdA), Van Iersel (CDA), Wolffensperger (D66), vacature PvdA, Van Otterloo (PvdA), Leerling (RPF) en Van Nieuwenhoven (PvdA).

politica aan de orde, en is er geen sprake van een louter semantische kwestie. Deze leden deelden de opvatting zoals neergelegd in het Handboek van het Nederlandse Staatsrecht dat «een rechterlijke uitspraak de bestaande rechtsorde expliciteert zodat de wetgever niet een rechterlijke uitspraak terzijde kan stellen of doorbreken (formulering gebruikt in advies Raad van State inzake wetsvoorstel 23 071) dat ook niet moet willen doch slechts de bestaande rechtsorde waarvan de wet een van de plechtankers is kan wijzigen» (blz. 601). Anders gezegd: door de jurisprudentie kan het de wetgever duidelijk worden dat de rechtsorde op een bepaald punt ongewenst is, of aanpassing dan wel verbetering behoeft. De hier aan het woord zijnde leden zouden gaarne het oordeel van de regering hierover vernemen.

De leden van de CDA-fractie pleitten er tevens voor dat de belastingregelgeving zoveel als redelijk doenlijk is in wetgeving en niet in resoluties en dergelijke wordt vastgelegd. Uit dien hoofde juichten zij deze codificatie ook toe.

De leden van de PvdA-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Wel wensten zij nog enkele vragen te stellen. Zo zouden zij het op prijs stellen, te vernemen welke argumenten geleid hebben tot een versobering van de huidige regeling. Op welke wijze zal het verschil van f 35 miljoen ingezet worden voor stimuleringsbijdragen kinderopvang? De leden van de PvdA-fractie konden uit het oogpunt van vereenvoudiging van uitvoering de aansluiting tussen de WVC-ouderbijdragetabel en de fiscale tabel billijken. Zij vroegen om een onderbouwing van de raming van de f 25 miljoen. Is daarbij alleen gekeken naar het huidige gebruik van de fiscale tabel, of is ook rekening gehouden met de forse groei van het aantal kindplaatsen in 1993? Is ook rekening gehouden met het feit dat de bekendheid van de fiscale tabel niet groot was?

Deze leden deelden de opvatting van de regering dat moet worden voorkomen dat de regeling fraudegevoelig is. Wel vroegen zij, of de nu voorgestelde regeling voldoende recht doet aan die situaties waarin te weinig crèches aanwezig zijn of aan plattelandsregio's, waar opvang van zes of meer kinderen beneden de twaalf jaar moeilijk te realiseren is. Mede tengevolge van bezuinigingsmaatregelen zien veel gemeenten af van uitbreiding van het aantal kinderdagverblijven. De opmerkingen van de Raad van State in dezen ging niet in op bovenvermelde situaties en was derhalve niet geheel bevredigend.

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden waren verheugd dat het mondeling overleg van de vaste Commissies voor het Emancipatiebeleid en voor het Midden- en Kleinbedrijf op 9 maart jl. uiteindelijk de aanzet is geweest voor wettelijke vastlegging van de aftrekmogelijkheid. Zij juichten in het bijzonder de voorgestelde regeling toe met het oog op de rechtszekerheid en de aftrekmogelijkheid voor zelfstandigen. Wel vroegen deze leden op welke nadere eisen de regering doelt, wanneer zij spreekt over de vormgeving van de aftrekmogelijkheid.

Met het wetsvoorstel wordt onder andere beoogd f 35 miljoen te besparen op de fiscale regelingen voor kinderopvang, aldus de leden van de D66-fractie. Deze f 35 miljoen zal ter beschikking worden gesteld aan het WVC-budget voor stimuleringsbijdragen kinderopvang. De stimuleringsmaatregel is enkele jaren geleden tot stand gekomen en zal tot eind 1995 doorlopen. De regering besloot in 1990 om f 150 miljoen te bestemmen voor de uitbreiding van het aantal kinderopvangplaatsen voor kinderen van nul tot vier jaar met 40 000 à 50 000 nieuwe plaatsen. Dit bedrag zou oplopen tot f 282 miljoen in 1993. In juni 1993 werd in een uitgebreide commissievergadering besloten om de ouderbijdrage

aanzienlijk te verhogen. Tevens werd besloten de uitvoering van de regeling te decentraliseren naar de gemeenten. Deze decentralisatie betekent in eerste instantie een efficiency-korting van 10% op het budget van de stimuleringsgelden. Kan de regering voor de jaren 1990 tot en met 1993 aangeven hoeveel nieuwe kinderopvangplaatsen er daadwerkelijk zijn bijgekomen? Kunnen hier de resultaten van de stimuleringsregel ook bij worden betrokken? Kan in een overzicht tevens een indeling van het aantal nieuwe en bestaande kinderopvangplaatsen per provincie worden gegeven? Het uitbreiden van het aantal kinderopvangplaatsen creëert op zich ook weer werkgelegenheid. Kan de regering ook aangeven hoeveel arbeidsplaatsen er in deze jaren met betrekking tot de kinderopvang zijn gecreëerd? En betreft dit grotendeels deeltijd-banen of full time banen?

De leden van de fractie van GroenLinks hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden achtten het uit oogpunt van rechtszekerheid gewenst dat de regelingen met betrekking tot aftrek en belastingvrije vergoeding van kosten van kinderopvang van een betere wettelijke basis worden voorzien. Ook stonden zij sympathiek tegenover de gedachte om de aftrek van kosten van kinderopvang mogelijk te maken voor zelfstandigen. Wel hadden deze leden enige vragen over de wijze waarop de regering de aftrek van kosten van kinderopvang wenst in te richten.

De leden van de fractie van GroenLinks constateerden dat in de memorie van antwoord wordt verwezen naar het arrest van de Hoge Raad op 12 december 1990, waarin wordt bepaald dat toepassing van het gelijkheidsbeginsel meebrengt dat de kosten van kinderopvang voor werknemers die daarvoor geen vergoeding ontvangen tot de aftrekbare kosten zijn te rekenen voor zover de kosten belastingvrij hadden kunnen worden vergoed. In de voorgestelde regeling zijn kosten pas aftrekbaar bij overschrijding van de 100% van de door WVC geadviseerde ouderbijdragen, terwijl vergoedingen al bij overschrijding van 75% van de door WVC geadviseerde ouderbijdragen belastingvrij zijn. Komt de voorgestelde regeling daarmee niet in strijd met het door de Hoge Raad gehanteerde gelijkheidsbeginsel? Zo nee, kan de regering dan onderbouwen waarom dit onderscheid is gemaakt, en waarom er door het aanbrengen van dit onderscheid juist een invulling aan het gelijkheidsbeginsel wordt gegeven?

Deze leden lazen in de memorie van toelichting dat de voorgestelde fiscale aftrekmogelijkheid een stimulans oplevert tot het combineren van betaalde arbeid met de verzorging van kinderen, en ertoe kan bijdragen dat minder vrouwen tijdelijk het arbeidsproces verlaten. Het voorstel dat nu voorligt, zo stelden deze leden, betekent per saldo echter een forse bezuiniging op de fiscale regelingen rondom kinderopvang van f 35 miljoen (met de huidige regeling die exclusief voor werknemers geldt is f 60 miljoen gemoeid, met de nieuwe regeling die ook voor zelfstandigen geldt slechts f 25 miljoen). Betekent dit niet juist, dat de mogelijkheden voor combinatie van betaalde arbeid met de zorg voor kinderen, en daarmee de mogelijkheden voor vrouwen om op de arbeidsmarkt te participeren, verslechteren? Of verwacht de regering dat het ter beschikking stellen van de f 35 miljoen aan het WVC-budget voor stimuleringsbijdragen kinderopvang de beperking van de fiscale stimulans meer dan compenseert? Zo ja, waarom?

De hier aan het woord zijnde leden hadden berichten ontvangen waaruit bleek dat de voor de fiscale aftrek resterende f 25 miljoen, wanneer ze wordt opgesplitst, voor zo'n 60% ten goede komt aan zelfstandigen en voor zo'n 40% aan werknemers. Zijn deze berichten juist? Zo nee, hoe moet dit bedrag dan wel worden uitgesplitst over beide groepen? Stond de regering ook een duidelijke verhouding voor ogen met betrekking tot de mate waarin beide groepen van de aftrek profiteren? Zo nee, waarom acht zij het dan onwenselijk om hier specifiek een beleid op te voeren?

De leden van de fractie van GroenLinks merkten op dat in de oude regeling met betrekking tot de kosten van kinderopvang een aftrek alleen mogelijk was wanneer deze kosten – samen met andere kosten – het bedrag van het arbeidskostenforfait te boven gaan. Hadden deze leden het goed begrepen dat met het onderhavige wetsvoorstel deze relatie is verbroken? En dat de in het belastingplan 1994 voorziene verhoging van het arbeidskostenforfait geen (negatieve) invloed heeft op de mogelijkheden tot aftrek van kosten van kinderopvang?

De leden van de SGP-fractie hadden met gemengde gevoelens kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden waren van mening dat kinderopvang primair een verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers is. Voor een verdere verhoging van het WVC-budget voor stimuleringsbijdragen kinderopvang, welke dit wetsvoorstel met zich brengt, voelen deze leden derhalve niets.

Een positief element uit het wetsvoorstel is dat de kring van personen die voor buitengewone lastenaftrek in aanmerking komt, zal worden uitgebreid met de groep van de zelfstandigen. Het valt immers niet in te zien waarom de reeds bestaande fiscale aftrekmogelijkheid voor de kosten van kinderopvang niet ook aan deze groep zou kunnen worden toegekend, zo merkten deze leden op.

2. Wettelijke vormgeving

De leden van de CDA-fractie waren er ook met de regering voorstander van dat eenzelfde regelgeving geldt voor zelfstandigen en belastingplichtigen die in een dienstbetrekking werkzaam zijn. Deze leden deelden ook de opvatting van de regering dat kosten in aftrek moeten komen die verbonden zijn aan een beroepsmatige kinderopvang.

Deze leden constateerden dat de regering de kosten die verbonden zijn aan een plaatsing op een internaat niet in aftrek wensen toe te laten. Zij zeiden hiermee te kunnen instemmen wanneer het twee-oudersgezinnen betreft. In geval van een éénoudergezin ging hen dit echter veel te ver. Plaatsing op een internaat kan toch bij het wegvalLEN van de partner de enige, zij het kostbare, oplossing zijn. Misbruik wordt voorkomen door de beperking in de leeftijd en het maximum bedrag dat in aftrek kan komen.

Bij de WVC-regeling wordt voor de bepaling van de ouderbijdragen uitgegaan van het netto-gezinsinkomen. Aangezien de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de adviestabel ouderbijdragen kinderopvang 1994 reeds heeft vastgesteld, ontvingen de leden van de VVD-fractie graag een voorzet op de fiscale tabellen 1994 die noodzakelijk zijn als gevolg van dit wetsvoorstel.

De verhoging van de ouderbijdrage betekent voor veel ouders een aanzienlijk beslag op hun uitgaven. Doordat daarnaast ook de fiscale aftrekbaarheid van de kinderopvang aanmerkelijk wordt aangescherpt, zullen de kosten van kinderopvang voor veel ouders, naar het oordeel van de leden van de D66-fractie, te hoog oplopen. Veel ouders zullen, zo kan worden verwacht, de opvang van hun kinderen buiten het officiële circuit gaan regelen. De leden van de VVD-fractie stelden dit punt ook aan de orde en vroegen om een reactie van de regering. De kwaliteit van deze alternatieven is echter vaak zeer omstreden, zoals de Commissie Kwaliteit Kinderopvang in haar recente rapport heeft benadrukt, zo zeiden de leden van de D66-fractie. Bovendien betaalt door deze fiscale maatregel, de particuliere opvang als het ware voor de gesubsidieerde opvang. Vooral de ouders die gebruik maken van de particuliere kinderopvang zullen door dit wetsvoorstel geconfronteerd worden met hogere lasten. Deze uitkomst vonden de leden van de D66-fractie niet wenselijk.

Om dit ongewenste resultaat (deels) te kunnen wegnemen zouden de aftrekmogelijkheden met circa f 10 miljoen structureel kunnen worden verruimd door bijvoorbeeld het aanpakken van de zogenaamde Reserve Uitgesteld Salaris-constructie (RUS). De opbrengst hiervan zou dan kunnen worden aangewend voor een verruiming van de fiscale mogelijkheden van kinderopvang in plaats van een verruiming van de belastingvrije sommen in de vermogensbelasting. Hoe oordeelt de regering over deze suggestie?

Onlangs heeft de minister van WVC de adviestabel ouderbijdragen kinderopvang voor 1994 vastgesteld. Als uitgangspunt voor de bepaling van de ouderbijdrage geldt in deze tabel het netto-inkomen. De buitengewone-lastenaftrek van de inkomstenbelasting kent echter drempelbedragen die eerst moeten worden overschreden voordat deze lasten voor aftrek in aanmerking komen. Voor de fiscale tabellen is derhalve een herleiding van deze tabel noodzakelijk. Het bevreemde de leden van de D66-fractie dat deze tabel niet in de memorie van toelichting is opgenomen. Kan deze tabel alsnog in de memorie van antwoord worden opgenomen?

Van beroepsmatige opvang is sprake als deze wordt verricht door een instelling of natuurlijke persoon die tegen betaling opvang van meer dan vijf kinderen jonger dan twaalf jaar tegelijk pleegt te verrichten. Wat wordt hierbij verstaan onder «tegelijk»? Wordt hierbij gekeken naar het aantal kinderen dat dagelijks wordt opgevangen, of naar een groep van minimaal vijf kinderen, waarbij de grootte van de groep dagelijks kan wisselen? De hier aan het woord zijnde leden betwijfelden of de voorgestelde afbakening van beroepsmatige opvang controleerbaar is. Kan de regering aangeven hoe zij wil controleren of er sprake is van beroepsmatige opvang?

De leden van de fractie van GroenLinks konden zich niet aan de indruk onttrekken dat de doelgroepen die van beide regelingen profiteren (de fiscale aftrek en de stimuleringsbijdragen) niet identiek zijn. Kan nader worden aangegeven welke doelgroepen (in)direct profiteren van de stimuleringsbijdragen en in hoeverre deze identiek zijn aan de groepen voor wie de fiscale aftrek open staat? Kan de regering nader beargumen-teren waarom een versterking van het budget voor stimuleringsbijdragen moet worden gefinancierd uit een beperking van de fiscale aftrek voor kosten van kinderopvang van een specifieke groep werknemers? Acht de regering het zowel uit het oogpunt van bevordering van werkgelegenheid als het streven naar economische zelfstandigheid niet wenselijk dat in absolute zin de stimulering van kinderopvang wordt uitgebreid? Acht de regering het mogelijk en wenselijk, een eventuele belastingmeevaller voor dit doel in te zetten?

De leden van de fractie van GroenLinks erkenden dat de hogere inkomensgroepen flink meer moeten gaan betalen voor professionele kinderopvang: fiscale regelingen worden fors beperkt en tegelijkertijd worden ook de ouderbijdragen verhoogd. Is het juist, zo vroegen deze leden, dat de hogere-inkomensgroepen zo'n f 65 miljoen extra kwijt zullen zijn aan kinderopvang? (f 35 miljoen door beperking van de aftrek en f 30 miljoen door verhoging van de ouderbijdragen)? Ontstaat hierdoor niet het risico dat leden van deze groepen zich tot het zwarte of het grijze circuit zullen wenden om hun kinderopvang op andere wijze te regelen? En komen daarmee de continuïteit – laat staan de beoogde uitbreiding – van de kinderopvang, en daarmee ook de gesubsidieerde plaatsen voor de lagere inkomensgroepen, niet in gevaar? Dit laatste temeer, omdat ook het budget dat de overheid voor de kinderopvang beschikbaar stelt fors wordt verlaagd (evaluatie-nota «Stimuleringsbeleid Kinderopvang 1990–1993», tabel 8)

Zij wensten van de regering te vernemen of hun weergave van de ontwikkelingen van het overheidsbudget voor de kinderopvang in het jaar

1994, 1995 en 1996 in tabel 1 en 2 correct is, en hoe de regering de verlaging van het budget denkt te kunnen verantwoorden gelet op het streven naar economische zelfstandigheid en de noodzaak de werkgelegenheid te bevorderen?

Tabel 1. Kinderopvangbudget 1994

* regeerakkoord gelden	160 mln
* structurele gelden (i.p.v. Oort-gelden)	85 mln
* niet-structurele gelden (tot en met 1996)	15 mln
* generale subsidiekorting	- 3,9 mln
* naar opstapprojecten (ook in voorgaande jaren gebeurd)	- 15 mln
Totaal voor kinderopvangbeleid	241,1 mln

Toelichting Tabel 1

In 1993 was er volgens tabel 8 van de reeds genoemde evaluatienota f 282 miljoen minus f 15 miljoen opstapprojecten = f 267 miljoen. Er is dus sprake van een verschil van zo'n 26 miljoen gulden. Dit verschil wordt enigszins gecamoufleerd doordat de ouderbijdrage wordt verhoogd (voor zo'n f 30 miljoen). Acht de regering het in dit verband niet onterecht of op zijn minst verhullend – om van een gelijkblijvend (overheids)budget te spreken?

De dekking van de f 85 miljoen structurele gelden is als volgt:

- f 35 miljoen komt vrij uit de beperking van de fiscale aftrekbaarheid van de kosten van kinderopvang voor werknemers;
- f 50 miljoen komt uit de algemene middelen. Van de Oort-gelden (f 130 miljoen) is dus structureel maar f 85 miljoen overgebleven. In 1995 vertonen de gelden hetzelfde beeld; alleen de generale subsidiekorting wordt hoger, namelijk: f 6,3 miljoen.

Tabel 2. Kinderopvangbudget 1996

* regeerakkoord gelden	160 mln
* structurele gelden (i.p.v. Oort-gelden)	85 mln
* generale subsidiekorting	- 8,7 mln
* 10%-korting Decentralisatie Impuls	- 21,7 mln
* naar opstapprojecten (ook in voorgaande jaren gebeurd)	- 15 mln
Totaal voor kinderopvangbeleid (dit wordt gestort in het Gemeentefonds)	199,6 mln

Op de korte termijn lijkt het budget voor kinderopvang dus nog redelijk gewaarborgd, op de middellange termijn (vanaf 1996) wordt er echter fors bezuinigd: ten opzichte van 1993 zal ongeveer f 70 miljoen minder worden besteed aan kinderopvang.

De leden van de SGP-fractie stelden enkele vragen over de hoogte van de bedragen die als buitengewone lasten in aanmerking komen voor aftrek. In de memorie van toelichting wordt er op blz. 5 vanuit gegaan dat de Minister van Financiën zelfstandig de inkomensafhankelijke drempelbedragen van de nieuwe aftrekmogelijkheid kan vaststellen. Hierbij wordt rekening gehouden met de werkelijke kosten van kinderopvang en met de door de Minister van WVC geadviseerde ouderbijdragen. Uit het gestelde op blz. 6 van de memorie van toelichting blijkt dat de kosten van kinderopvang gewaardeerd worden op 75% van de door de Minister van WVC geadviseerde bijdragen, waaraan wordt toegevoegd dat een kleinere

marge zou kunnen worden gehanteerd. Uit het regeringsstandpunt Kinderopvang (21 180, nr. 23) blijkt dat in de praktijk de in rekening gebrachte kosten voor kinderopvang vaak hoger liggen dan de geadviseerde bijdragen in de WVC-tabel. Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt dat de drempel die de fiscus hanteert voor de aftrek-mogelijkheid van kinderopvang en die 25% lager ligt dan de WVC-tabel moet worden gesteld op het geadviseerde bedrag van WVC. De hier aan het woord zijnde leden vroegen de regering aan te geven hoe beide standpunten met elkaar te verenigen zijn.

3. Relatie tussen de aftrekkant en de vergoedingenkant

Voor wat betreft de vergoedingenkant konden de leden van de CDA-fractie zich met de voorstellen en voornemens van de regering verenigen, voor zover het gaat om door de werkgevers gefinancierde kinderopvangplaatsen in de professionele sfeer. Het was deze leden echter niet duidelijk hoe er moet worden gehandeld indien de werkgever zelf de kinderopvang verzorgt doordat een personeelslid met deze taak wordt belast of de vader of moeder het kind mag meenemen. Ook is het mogelijk dat de werkgever bijvoorbeeld een kleine vergoeding geeft aan de grootouders van het kind. In deze gevallen lijkt het toch wel te ver gaan, bij het loon van de ouders een bedrag te stellen op basis van het bedrag dat gemoeid is met een professionele opvang.

De leden van de CDA-fractie zetten ook vraagtekens bij het tot het loon rekenen van de kinderopvangvergoeding als zijnde een beloning in natura. Wanneer de ouder werkloos wordt, kan het zijn dat de kinderopvang in het geheel niet wordt voortgezet. Wordt op dit punt de wig niet onnodig vergroot?

De leden van de PvdA vroegen, of door de voorgestelde versobering van de huidige fiscale regeling nog wel sprake is van een stimulans tot het combineren van betaalde arbeid met de verzorging van kinderen. Vooral het optrekken van de bedragen die fiscaal gezien voor eigen rekening blijven naar 100% van de door WVC geadviseerde ouderbedragen. Daarnaast is tevens sprake van een verhoging van de ouderbijdrage over de hele linie in de WVC-tabel, in het bijzonder de bijdrage voor het tweede en volgende kind. Beide maatregelen hebben gevolgen voor de belasting van «loon in natura». Deze leden meenden dat de wijzigingen rond «loon in natura» zeer bedreigend zijn voor de totstandkoming van bedrijfsgerichte kinderopvang. Indien een bedrijf een kindplaats koopt of huurt ten behoeve van een werknemer (hetgeen de overheid met premies stimuleert) en de werknemer betaalt de WVC-bijdrage, dan dienen de meerkosten die het bedrijf maakt en uitgaan boven de eigen bijdrage, naar het oordeel van deze leden, niet aangemerkt te worden als «loon in natura». Gebeurt dit wel, dan is er sprake van een nadeel voor de werknemer waarvan de werkgever een kindplaats regelt ten opzichte van een werknemer die gebruik maakt van gesubsidieerde opvang. Dat verschil is niet te rechtvaardigen en bovendien zal dit leiden tot stopzetting van de inbreng door sociale partners in de totstandkoming van de kinderopvang, en derhalve noodzakelijk maken dat de overheidssubsidiëring toeneemt. Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen ouders, overheid en sociale partners die de regering als uitgangspunt gekozen heeft voor het kinderopvangbeleid, is dit voorstel voor de leden van de PvdA-fractie daarom niet wenselijk. Voorts wordt door de in het wetsvoorstel gestelde voorwaarden er ook nog een beperking aangebracht in de kring van «kinderopvangs» en worden er eisen gesteld aan het verrichten van betaalde arbeid.

De leden van de VVD-fractie hadden gaarne een toelichting waarom de forfaitaire regeling uitgaande van een besparingswaarde is verkozen

boven de heffing over de individuele besparing. Voor welke aantallen werknemers valt de besparingswaarde te hoog uit? Wegen de bezwaren die samenhangen met de heffing over de individuele besparing op tegen deze aantallen?

4. Budgettaire effecten

De leden van de SGP-fractie vroegen of het de bedoeling was dat de in het wetsvoorstel neergelegde maatregelen voor de rijksoverheid in beginsel budgettair neutraal zijn. De fiscale aftrekregeling voor de kosten van kinderopvang draagt het karakter van een open-einderegeling. Heeft een substantiële overschrijding van het geschatte budgettaire beslag van f 25 miljoen voor de buitengewone-lastenaftrek consequenties voor de omvang van het WVC-budget voor stimuleringsbijdragen voor kinderopvang, zo vroegen deze leden.

5. Emancipatie

Volgens de regering levert het wetsvoorstel een fiscale stimulans op tot het combineren van betaalde arbeid met de verzorging van kinderen. Waarom denkt de regering met dit wetsvoorstel een fiscale stimulans te creëren tot het combineren van betaalde arbeid met de verzorging van kinderen als de ouderlijke bijdragen worden verhoogd, en de fiscale aftrekmogelijkheden verder worden ingeperkt? Door deze voorstellen zal naar het oordeel van de leden van de D66-fractie eerder het omgekeerde effect worden bereikt. Juist minder mensen zullen worden gestimuleerd om werkzaamheden buiten het huishouden te gaan verrichten. Bovendien geeft het wetsvoorstel ook geen oplossing voor de steeds langer worden wachtlijsten voor gesubsidieerde kinderopvang. Het is daarom wenselijk dat er een zo ruim mogelijk aanbod van kinderopvangplaatsen wordt gecreëerd. Niet alleen van gesubsidieerde opvang maar ook van voor ouders betaalbare niet gesubsidieerde opvang. Het onderhavige wetsvoorstel brengt hier geen verbetering in.

De regering merkt op dat het wetsvoorstel er toe zal kunnen bijdragen dat minder vrouwen tijdelijk het arbeidsproces verlaten. Dit laatste is juist voor zover de regering heeft bedoeld dat vrouwen langer moeten blijven werken om de stijgende kosten van kinderopvang te kunnen blijven betalen. Kan de regering aangeven wat zij met deze opmerking heeft bedoeld?

II ARTIKELEN

Artikel 46

De leden van de PvdA-fractie wilden tenslotte weten hoe het in artikel 46, eerste lid, onder d, gestelde: meer dan f 5925, geïnterpreteerd moet worden. Wat wordt in artikel 46 verstaan onder meer dan vijf kinderen? Betekent dit zes of meer? Zo ja, waarom wordt dit dan niet zo gesteld?

De leden van de SGP-fractie vroegen of de gelijkstelling van inkomsten uit vroegere arbeid met inkomsten uit tegenwoordige arbeid in artikel 46, veertiende lid, geldt voor de totale duur van het verkrijgen van inkomsten uit vroegere arbeid. Indien dit het geval is, is het dan niet wenselijk om te bepalen dat gedurende de tijd dat de ouders in de feitelijke mogelijkheid verkeert zelf hun kinderen op te vangen, geen gebruik kan worden gemaakt van de aftrekregeling voor kinderopvang, zo vroegen deze leden.

Zij stelden dat juist doordat iemand in de feitelijke mogelijkheid verkeert om zelf zijn kinderen op te vangen de grond voor de aftrekbaarheid van kosten van kinderopvang verdwenen.

De voorzitter van de commissie,
Linschoten

De griffier voor dit verslag,
Van Luyk